

2019-05-16
U2019/01905/UH

Utbildningsdepartementet

Ekonomistyrningsverket
Box 45316
104 30 Stockholm

Uppdrag att föreslå en metod som möjliggör uttag av avgifter för användande av forskningsinfrastruktur

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Ekonomistyrningsverket att föreslå en metod som möjliggör för sådana universitet och högskolor som är värddar för forskningsinfrastruktur att ta ut avgifter för nyttjande av denna. I uppdraget ingår att analysera vilken inverkan olika finansieringsformer och modeller kan ha på användningsgraden. Regleringen ska möjliggöra för de aktuella universiteten och högskolorna att ta ut avgifter av både privata och offentliga aktörer.

Den forskningsinfrastruktur som omfattas av uppdraget är sådan för vilken ett universitet eller högskola står värd och där det finns ett behov av att ta ut avgifter från externa användare oavsett om det är en annan myndighet eller privat aktör.

Ekonomistyrningsverket ska föra en dialog med Vetenskapsrådet samt ett urval av universitet och högskolor. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet med kopia till Finansdepartementet) senast den 30 december 2019.

Kostnaderna för uppdraget ska belasta utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, anslaget 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor, ap. 21 *Fördelas efter beslut av regeringen* med 300 000 kronor och anslaget 3:12 Särskilda utgifter för forskningsändamål, ap 13 *Till regeringens förfogande* med 300 000 kronor.

Skälen för regeringens beslut

Forskningsinfrastruktur möjliggör och stöder vetenskapligt framstående forskning som möter behov vid lärosäten men också inom näringsliv och offentlig sektor. Exempel på forskningsinfrastrukturer är centrala eller distribuerade forskningsanläggningar, databaser, biobanker, storskaliga beräkningsresurser och kunskapssamlingar. Forskningsinfrastrukturer utnyttjas av forskare eller forskargrupper inom grundforskning eller tillämpad forskning inom alla forskningsområden.

I den forskningspolitiska propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) angavs att regeringens målsättning är att Sverige ska få en högre utväxling på de omfattande investeringar som görs i forskningsinfrastruktur, inte bara i form av framstående forskning utan även genom ökad tillväxt, konkurrenskraft, innovation och samhällsnytta. Regeringen angav i propositionen att en del i det arbetet innebär att öka tillgängligheten för näringsliv, offentlig sektor och internationella aktörer till forskningsinfrastrukturer, vilket kan ske på flera olika sätt. Det kan enligt propositionen t.ex. innebära att användare från näringsliv och offentlig sektor i högre grad får tillgång till befintliga infrastrukturer för att bedriva forskning och utveckling, vilket därmed ökar effektiviteten i nyttjandet av forskningsinfrastruktur.

De universitet och högskolor som är värdar för forskningsinfrastrukturer tillhandahåller i regel inte bara själva utrustningen utan även den personal, den kompetens och det kringmaterial som behövs för att använda den. Att tillhandahålla dessa tjänster är sammantaget kostsamt. Dessa lärosäten behöver därför kunna ta ut avgifter från användarna (företag, lärosäten eller organisationer). Avgiftsförordningen (1992:191) ger endast begränsade möjligheter att utan ett särskilt bemyndigande mot avgift tillhandahålla exempelvis lokaler och utrustning, bl.a. måste verksamheten vara av tillfällig natur eller av mindre omfattning. I propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft angavs därför att myndigheter och organisationer som är värdar för forskningsinfrastruktur bör få det stöd som de behöver när det gäller avgiftsuttag och att regeringen avser att se över frågan. Det övergripande syftet med ett avgiftsuttag är att öka tillgängligheten till och användandet av forskningsinfrastruktur.

Ekonomistyrningsverket bör mot denna bakgrund ges i uppdrag att föreslå en metod som möjliggör uttag av avgifter för användande av forskningsinfrastruktur.

På regeringens vägnar

Matilda Ernkrans

Anna Aminoff

Kopia till

Vetenskapsrådet
Universitet och högskolor